

Київський університет імені Бориса Грінченка

Інститут мистецтв

Кафедра теорії та методики музичного мистецтва

«ПОГОДЖЕНО»

Проректор з наукової роботи

Н. М. Віннікова

2018 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ДЖЕРЕЛОЗНАВЧА БАЗА ДОСЛІДЖЕНЬ

для аспірантів

спеціальності 025 Музичне мистецтво

освітньо-наукового рівня «доктор філософії»

освітньо-наукової програми 025 Музичне мистецтво

Розробник:

Лігус Ольга Марківна, кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри теорії та методики музичного мистецтва Київського університету імені Бориса Грінченка

Викладач:

Лігус Ольга Марківна, кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри теорії та методики музичного мистецтва Київського університету імені Бориса Грінченка

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри теорії та методики музичного мистецтва
Протокол від 03.10.2018 р. № 21

Завідувач кафедри _____ (О.М. Олексюк)

Робочу програму погоджено з гарантом освітньо-наукової програми (керівником групи забезпечення) О.С. Будинке мистецтво
(підпис освітньої програми)

_____. 2018 р.

Керівник освітньо-наукової програми _____ (підпис) *О.М. Олексюк*

Робочу програму перевірено
« 14 ». 10 .20 18 р.

Завідувач аспірантури, докторантури _____ О. В. Плющик

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» 20__ р., протокол № ____
підпис П.І.Б.

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» 20__ р., протокол № ____
підпис П.І.Б.

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» 20__ р., протокол № ____
підпис П.І.Б.

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» 20__ р., протокол № ____
підпис П.І.Б.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	заочна
Вид дисципліни	обов'язкова	
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська	
Загальний обсяг кредитів / годин	2 / 60	
Курс	2	2
Семестр	3	3
Кількість змістових модулів з розподілом:	1	1
Обсяг кредитів	2	2
Обсяг годин, в тому числі:	60	60
Аудиторні	28	8
Самостійна робота	32	52
Форма семестрового контролю	-	-

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета – підготовка аспірантів до самостійного пошуку, вивчення різних джерел різних видів та застосування сучасних методів музичного джерелознавства в роботі над дисертаційним дослідженням.

Завдання:

- засвоєння наукової термінології джерелознавства;
- розуміння принципів класифікації джерел у музикознавстві;
- ознайомлення з провідними напрямками і проблемами сучасного музичного джерелознавства;
- орієнтація у видах джерел та їх місцезнаходженні;
- осмислення методів і принципів роботи з різними видами джерел.

3. Результати навчання за дисципліною

У результаті опрацювання змісту навчальної дисципліни «Джерелознавча база досліджень» аспіранти повинні:

бути компетентними у:

визначенні, класифікації та систематизації основних видів джерел, відборі потрібних для наукової роботи видів джерел; виборі методів і принципів роботи з різними видами джерел.

мати компетентності:

організовувати пошук різноманітних видів джерел відповідно до наукових завдань; здійснювати систематизацію та опис джерел; застосовувати методи роботи відповідно до обраних джерел.

4. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план для денної форми навчання

Назва змістових модулів, тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт			
		Аудиторна:			Самостійна
		Лекції	Семинари	Практичні	
Змістовий модуль I. Робота з науковими текстами					
Тема 1. Музичне джерелознавство як галузь історичного музикознавства	20	4	4		12
Тема 2. Методологічні принципи музичного джерелознавства	20	6	4		10
Тема 3. Сучасні напрями музичного джерелознавства	20	6	4		10
Разом	60	16	12		32
Усього	60	16	12		32

Тематичний план для заочної форми навчання

Назва змістових модулів, тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт			
		Аудиторна:			Самостійна
		Лекції	Семинари	Практичні	
Змістовий модуль I. Робота з науковими текстами					
Тема 1. Музичне джерелознавство як галузь історичного музикознавства	18	2			16
Тема 2. Методологічні принципи музичного джерелознавства	21	1	2		18
Тема 3. Сучасні напрями музичного джерелознавства	21	1	2		18
Разом	60	4	4		52
Усього	60	4	4		52

5. Програма навчальної дисципліни

Лекція 1. Музичне джерелознавство як галузь історичного музикознавства

(4 години)

Предмет джерелознавства. Історичне джерелознавство як підґрунтя музичного джерелознавства. Музично-історичний факт — основа музикознавчих досліджень. Основні типи фактів (факт-подія, факт як історична реалія, факт-джерело, факт-інформація, факт науково-історичний, факт біографічний, факт музично-структурний). Основні умови функціонування культурно-мистецьких фактів.

Сталі види документів музичного джерелознавства (наукові праці з музикознавства та мистецтвознавства: монографії, музично-критичні статті та музична періодика, дисертаційні дослідження, праці з історії культури, краєзнавства, філософії та естетики, лексикографія, мемуаристика, архівні документи, нотні видання). Особливості опрацювання цих джерел.

Основні поняття теми: джерело, джерелознавство, музикознавство, історія, музично-історичний факт.

Лекція 2. Методологічні принципи музичного джерелознавства

(6 годин)

Специфіка використання основних методологічних принципів наукового пізнання в музичному джерелознавстві. Структурні та трансформаційні зв'язки джерел, їх вивчення. Співвідношення принципів роботи з джерелами. Зв'язок методології та методики в джерелознавстві. Джерелознавча термінологія. Співвідношення принципів роботи з джерелами і джерелознавчих методів.

Зв'язок методології та методики в джерелознавстві. Джерелознавча термінологія. Співвідношення методики та методології джерелознавства. Зміст і структура методів музичного джерелознавства. Загальнонаукові методи: аналітичний, синтетичний, логічний, ретроспективний, математичний, ілюстративний. Історичні методи: історично-порівняльний, хронологічний, синхроністичний, діахронічний, типологічний та ін. Джерелознавчі методи: критичний, евристичний, метрологічний, археографічний, іконографічний, палеографічний та ін.

Основні етапи роботи з джерелами: пошук, виявлення, відбір, джерел, джерелознавча критика, використання джерельної інформації. Відбір джерел з теми дослідження. Залежність принципів відбору від мети і дослідницьких

завдань. Суцільне і вибіркоче вивчення джерел. Поняття наукової вибірки джерел. Основні вибіркочі методи.

Основні поняття теми: методологія, метод, джерело, історія, історичні методи, джерельна інформація, джерелознавство, джерелознавчі методи.

Лекція 3. Сучасні напрями музичного джерелознавства

(6 годин)

Епістологія – новий вид музичного джерелознавства. Особливості дослідження епістоли: пошук, розшифрування тексту, його редагування, коментування, впровадження у науковий обіг. Рівні епістолярних жанрів: об'єктивний та суб'єктивний. Атрибуція епістоли (авторство, адресація, датування, місце виникнення, характер листування).

Біографіка – спеціальна галузь знання, яка охоплює теоретичні, історичні, методологічні та джерелознавчі проблеми біографій (І. Беленький). Біографії наукові та науково-популярні. Основні види джерел біографіки (шоденники, епістолярій, мемуари, наукові праці, офіційні документи, рецензії, музично-критичні статті, особисті архіви тощо).

Мемуари як один з видів джерел музикознавства. Вимоги до мемуаристики. Особливості створення мемуарів. Людський чинник і проблема достовірності мемуарів. Відбір і аналіз мемуаристики.

Основні поняття теми: епістологія, епістола, біографіка, біографія, мемуари, мемуаристика.

6. Завдання для самостійної роботи

Тема 1. Музичне джерелознавство як галузь історичного музикознавства

(12 годин)

1. Проаналізувати музикознавчі праці з історії музичного джерелознавства (М. Грінченко, І. Петровська, М. Копиця).

2. Охарактеризувати типи фактів (факт-подія, факт-джерело, факт-інформація, факт науково-історичний, факт біографічний).

3. Скласти словник основних понять теми.

Тема 2. Методологічні принципи музичного джерелознавства

(10 годин)

1. Сформулювати суть понять: «вид музичного джерела», «тип музично-історичного джерела».

- 2. Охарактеризувати методологічні принципи роботи з різними видами джерел.
- 3. Скласти словник основних понять теми.

Тема 3. Сучасні напрями музичного джерелознавства
(10 годин)

- 1. Визначити суть поняття «достовірність джерела».
- 2. Охарактеризувати принципи роботи з біографічними матеріалами (суб'єктивний фактор дослідника, перевірка достовірності інформації).
- 3. Скласти словник основних понять теми.

Система оцінювання навчальних досягнень аспірантів

Розрахунок рейтингових балів за видами поточного (модульного) контролю

№ з/п	Вид діяльності аспіранта	Максимальна кількість балів за одиницю	Модуль 1	
			Кількість одиниць до розрахунку	Максимальна кількість балів за вид
1.	Відвідування лекцій	1	6	6
2.	Відвідування семінарських занять	1	6	6
3.	Виконання завдань для самостійної роботи	7	6	42
4.	Робота на семінарських заняттях	7	6	42
5.	Написання реферату	4	1	4
Максимальна кількість балів за видами поточного контролю (МВ)		-	-	100

Умовою зарахування проходження дисципліни «Джерелознавча база досліджень» є отримання аспірантом не менше 30-ти балів за результатами всіх видів означених робіт.

7. Рекомендовані джерела

Основна література:

1. Грінченко М. Історія української музики / М.Гріченко. – Київ: Спілка, 1922. – 278 с.
2. Зинькевич Е. «Концерт и парк на крутояре...» Киев музыкальный XIX – нач. XX ст. / Е. Зинькевич. – Киев, 2003.
3. Зинькевич Е. Память об исчезающем времени. Страницы музыкальной летописи / Е. Зинькевич. – Киев, 2005.
5. Історія української музики / АН УРСР, Ін-т мист-ва, фольк. та етнології ім. М.Т.Рильського ; редкол.: М. Гордійчук (голова), О.Костюк, Т.Булат та ін. – К. : Наук. думка, 1989.
6. Калакура Я. Історичне джерелознавство / Я. Калакура. – Київ : Либідь, 2012. – 488 с.
7. Копиця М. Епістологія в лабіринтах музичної історії: Монографія / іМ. Копиця. – Київ: Автограф, 2008. – 528 с.
8. Корабельникова Л., Вайдман П. Вопросы текстологии в музыкознании / Л. Корабельникова, П. Вайдман // Методологические проблемы музыкознания. – М.: Музыка, 1987.
9. Корабельникова Л. Текстология музыкальная / Л. Корабельникова // Музыка. Большой энциклопедический словарь / Гл. ред. Г. В. Келдыш. – НИ «БРЭ», 1998. – С. 541.
10. Котляревский И. Музыкально-теоретические системы европейского музыкознания / И. Котляревский. – Киев, 1983.
11. Маркова Е. Проблемы музыкальной культурологи / Е. Маркова. – Одесса : Астропринт, 2000. – 104 с.
12. Митці України: Енциклопедичний довідник / упоряд. : М. Лабінський, В. Мурза; за ред. А.Кудрицького. – Київ : Українська енциклопедія, 1992. – 848 с.
13. Немкович О. Українське музикознавство ХХ століття як система наукових дисциплін : монографія / О. Немкович. – Київ : НАН України, ІМФЕ ім.М.Т.Рильського, 2008. – 534 с.
14. Петровская И. Биографика: введение в науку / И. Петровская. – Санкт-Петербург : Изд-во «Logos», 2003. – 400 с.
15. Самойленко А. Музыковедение и методология гуманитарного знания. Проблема диалога / А. Самойленко. – Одесса : Астропринт, 2002. – 244 с.
16. Скорульська Р. Микола Лисенко. Дні і роки / Р. Скорульська, М.Чуева. – Київ : Муз. Україна, 2015. – 744 с.

17. Українська музична енциклопедія / редкол. : Г. Скрипник (голова) та ін. – Київ, 2006–2011.

Додаткова література:

18. Васильєв С. Синтез смысла при создании и понимании текста / С. Васильєв. – Київ : Наукова думка, 1988. – 240 с.

19. Корнелюк Т. А. Музыказнание как открытая система: опыт постановки проблемы: на материале отечественной музыкальной науки : дис. ... канд. искусствоведения: 17.00.02 – Музыкальное искусство / Т. А. Корнелюк. – Новосибирск, 2007. – 199 с.

20. Котляревський І. Музично-теоретична україністика / І. Котляревський // Українське музикознавство. Науково-методичний збірник. Вип. 28. – Музична україністика в контексті світової культури. – Київ, 1998. – С. 9-12.

21. Нариси з історії української музичної культури: джерелознавчий пошук / В.Шульгіна. – Київ : НАКККіМ, 2007. – 345 с.

ДОДАТОК
до робочої програми навчальної дисципліни
«Методологія сучасного музикознавства»

Плани семінарських занять

Тема 1. Музичне джерелознавство як галузь історичного музикознавства

Семінар 1. Музичне джерелознавство як комплекс дисциплін (4 год.)

План заняття :

I. Обговорення теоретичних питань:

1. Історичні етапи становлення музичного джерелознавства.
2. Джерельна база, її структура та рівні.

II. Перевірка виконання самостійної роботи.

III. Проблемна дискусія з теми.

Рекомендована література: [5, 6, 7, 12].

Тема 2. Методологічні принципи музичного джерелознавства

Семінар 2. Основи методики музичного джерелознавства (4 год.)

План заняття:

I. Обговорення теоретичних питань:

1. Елементи джерелознавчого аналізу.
2. Поняття архівної евристики.

II. Перевірка виконання самостійної роботи.

III. Обговорення особливостей опрацювання нотних рукописів.

Рекомендована література: [4, 6, 8, 11, 13, 17].

Тема 3. Сучасні напрями музичного джерелознавства

Семінар 3. Наукова етика в опрацюванні джерел музично-історичної мемуаристики, біографіки та епістолярію (4 год.)

План заняття :

I. Обговорення теоретичних питань:

1. Особливості опрацювання джерел жанрів мемуаристики.
2. Шляхи формування української музичної біографіки.

II. Перевірка виконання самостійної роботи.

III. Проблемна дискусія з теми.

Рекомендована література: [1, 10, 18, 20, 21].